

PWYLLGOR SAFONAU A MOESEG

DYDD MERCHER, 30 MEDI 2020

Yn Aelodau Annibynnol: James Downe (Cadeirydd)
bresenol: Jason Bartlett, Chrissie Nicholls and Arthur Hallett.

Y Cynghorwyr: Cunnah, Sandrey a/ac Williams

Cynghorydd Cymuned Stuart Thomas

59 : YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB

Cafwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan Hollie Edwards-Davies (Aelod Annibynnol)

60 : DATGAN BUDDIANNAU

Datganodd y Cyfarwyddwr, Llywodraethu a Gwasanaethau Cyfreithiol, Davina Fiore, fuddiant rhagfarnol yn Eitem 8, Buddiannau Personol Uwch Swyddogion ac ni fydd yn cymryd rhan yn ystyriaeth yr eitem honno.

61 : MUNUD

Derbyniwyd bod cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 11 Rhagfyr 2019 yn gofnod gwir a chywir.

62 : CANLYNIAD GWRANDAWIAD A DIWYGIADAU A ARGYMHELLIR I DREFNIADAU TREFNIADOL A GWEINYDDOL AR GYFER GWRANDAWIADAU

Derbyniodd y Pwyllgor adroddiad yn rhoi manylion am ganlyniad y gŵyn a gyfeiriwyd at y Pwyllgor gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru a'r profiad a gafwyd o'r gwrandawriad.

Daeth Nick Bennett, Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, ac Annie Ginwalla i'r cyfarfod. Dymunodd Mr Bennett ganmol y Panel am ei broffesiynoldeb drwy gydol y broses mewn amgylchiadau heriol iawn. Dywedodd ymhellach fod safon gyffredinol yr ymddygiad yng Nghymru yn uchel a bod nifer y cwynion a gyfeirir at naill ai Pwyllgor Safonau a Moeseg neu'r Panel Dyfarnu yn isel, ac mae 88% ohonynt yn cael eu cefnogi. Mae'r dull i'w gymryd o ganlyniad i'r profiad a gafwyd o'r gwrandawriad i'w groesawu'n fawr.

Mynegodd yr Aelodau bryder am yr ymddygiad y cyfeiriwyd ato yn ystod y gwrandawriad, ond teimlai y byddai'r diwygiadau arfaethedig yn helpu i wella gweithdrefn a gweinyddiaeth y cyfarfod. Byddai hefyd yn helpu i ddarparu darlun cywir o gynnwys y gwrandawriad.

Nododd y Pwyllgor fod canfyddiadau'r Panel wedi'u hadrodd i'r Cyngor ym mis Ionawr 2020 gyda chytundeb yr Arglwydd Faer. Nid yw'n bosibl rhoi gwybodaeth i'r Aelodau mewn perthynas â chwyn cyn y canlyniadau canfod.

PENDERFYNWYD:

- Nodi a chymeradwyo cofnodion y gwrandawriad ar 6^{ed}, 7^{fed}, 8^{fed}, 13^{eg} a 14^{eg} Ionawr 2020, a chyfarfod rhagarweiniol y Panel a gynhaliwyd ar 3^{ydd} Ionawr 2020, fel yr atodir yn Atodiad A;
- Nodi penderfyniad y Panel Gwrandawiadau sydd wedi'i atodi yn Atodiad B; a phenderfyniad Panel Dyfarnu Cymru mewn perthynas â'r apêl, a atodir yn Atodiad C; a
- Chymeradwyo'r diwygiadau drafft i'r weithdrefn Gwrandawiadau fel y'u nodir yn Atodiad D ac awdurdodi'r Swyddog Monitro, mewn ymgynghoriad â'r Cadeirydd, i gwblhau'r Weithdrefn Gwrandawiadau ddiwygiedig.

63 : PROTOCOL YR AELODAU AR DDIOGELU PLANT AC OEDOLION SY'N AGORED I NIWED

Darparwyd drafft diwygiedig i'r Aelodau o Brotocol yr Aelodau ar Ddiogelu Plant ac Oedolion sy'n Agored i Niwed, sy'n ceisio darparu canllawiau a chynghori aelodau etholedig ar eu rolau a'u cyfrifoldebau mewn perthynas â diogelu plant ac oedolion sy'n agored i niwed.

Croesawodd y Cadeirydd Phil Hodgson i'r cyfarfod. Mr Hodgson oedd yn gyfrifol am yr adolygiad annibynnol o brotocol a oedd yn ei gynnwys yn y cyfarfod â nifer o Aelodau etholedig gan gynnwys Cadeiryddion y Pwyllgor Plant a Phobl Ifanc a'r Pwyllgor Cynghori ar Rianta Corfforaethol.

Nododd y Pwyllgor nad oedd angen llawer o welliant ar y protocol ar y mwyaf; rhai newidiadau i awdurdodau cyfreithiol a ddyfynnwyd; ychwanegu siartiau llif i ddarparu strwythur cliriach o ran ble y dylid codi materion; a chadarnhad y gallai torri'r protocol fod yn groes i God Ymddygiad yr Aelodau.

Trafododd yr Aelodau bryderon am y wybodaeth yn y siartiau llif, teimlwyd bod angen rhywfaint o welliant i roi rhywfaint o eglurder o ran dehongli'r derminoleg a ddefnyddiwyd.

Trafododd y Pwyllgor y dehongliad o gyfeiriad Eiriolaeth i Ddefnyddwyr Gwasanaethau a phryderon ynghylch yr awgrym na all Aelodau etholedig eirioli ar ran etholwr heb gymryd ochr yr etholwr hwnnw. Dywedwyd wrth yr Aelodau ei bod yn amlwg bod gan Gynghorwyr rôl gwaith achos o ran cefnogi unigolion a darparu gwybodaeth, ond mae'n bwysig bod hynny'n gytbwys â bod yn Rhiant Corfforaethol, er enghraifft. Dywedwyd wrth yr Aelodau y gall y Cyngor drafod a chytundeb ynghylch llunio'r paragraff hwnnw cyn i'r Cyngor ei gymeradwyo.

Gofynnodd yr Aelodau am wybodaeth am yr angen am ganiatâd ysgrifenedig, a chyfeiriodd at bryderon y gallai arwain at etholwyr i beidio â cheisio cymorth. Dywedwyd wrth yr aelodau bod yn rhaid mynegi cydsyniad wrth ddelio â data sensitif, mewn amgylchiadau eraill gall fod caniatâd ymhlyg. Gellir rhoi caniatâd datganedig drwy e-bost neu drwy gysylltu â'r Gweithiwr Cymdeithasol yn rhoi caniatâd i'r wybodaeth gael ei rhannu.

Awgrymodd y Pwyllgor e-bost at bob Aelod yn rhoi manylion rhifau ffôn y rhai i'w ffonio os oes ganddynt bryderon diogelu. Dywedwyd wrth yr Aelodau y dylid cysylltu â'r Heddlu os

oes pryderon uniongyrchol am oedolion neu blant sy'n agored i niwed yn y lle cyntaf. Bydd y rhifau yn cael eu darparu a'u cynnwys yn y protocol.

PENDERFYNWYD:

- Dylid nodi'r Protocol drafft diwygiedig ar Rôl Aelodau o ran Diogelu Plant ac Oedolion sy'n Agored i Niwed, sydd ynghlwm fel Atodiad A i'r adroddiad; ac
- Awdurdodi'r Swyddog Monitro, mewn ymgynghoriad â'r Cadeirydd, i wneud unrhyw ddiwygiadau priodol i'r Protocol a'i argymhell i'r Cyngor i'w gymeradwyo; ac
- Argymhell i'r Cyngor:
 - Dylid ymgorffori'r protocol a gymeradwywyd yn Rhan 5 o'r Cyfansoddiad; a
 - Dylid diwygio Addewid Caerdydd i gynnwys ymrwymiad i gydymffurfio â'r Protocol.

64 : YMRWYMIAD CAERDYDD

Galluogodd yr adroddiad i'r Aelodau ystyried y diwygiadau arfaethedig i Addewid Caerdydd o ganlyniad i Archwiliad Mewnol diweddar a gwblhawyd i adolygu'r Cod Ymddygiad, cyn cyfarfod Blynyddol y Cyngor ym mis Tachwedd 2020.

Gofynnodd yr Aelodau am rai newidiadau gramadegol a geiriad i'r Addewid fel yr atodir yn Atodiad B.

PENDERFYNWYD:

- Nodi a chymeradwyo'r diwygiadau a awgrymwyd i Addewid Caerdydd fel y nodir yn Atodiad B; a
- Dirprwyo awdurdod i'r Swyddog Monitro, mewn ymgynghoriad â'r Cadeirydd, i gwblhau'r Addewid drafft, i'w gyflwyno i'r Cyngor llawn i'w gymeradwyo.

65 : AROLWG AELODAU 2017 - 2020

Mae'r adroddiadau'n rhoi dadansoddiad i'r Pwyllgor o'r wybodaeth a gasglwyd o'r arolwg sy'n dod o fewn cylch gwaith y Pwyllgor.

Nododd y Pwyllgor fod yr arolwg yn dangos bod tueddiadau'n mynd i'r cyfeiriad cywir, bod llai o niferoedd wedi profi ymddygiad annerbyniol, ond codwyd pryder ynghylch cyfran yr aelodau benywaidd a brofodd ryw fath o ymddygiad annerbyniol. Teimlwyd ei bod yn bwysig annog Aelodau i godi eu pryderon ac i'r rhai sy'n dyst i ddiwyddiadau godi eu pryderon hefyd. Gellir codi pryderon gyda'r Swyddog Monitro, y Dirprwy neu Arweinwyr Grŵp a/neu Chwipiaid Grŵp. Mae'r grwpiau gwleidyddol yn annibynnol ac nid ydynt yn cael eu rheoli gan y Cyngor felly ni allwn gytuno ar y prosesau y maent yn eu dilyn.

Nododd yr Aelodau y bu llai o achosion o ymddygiad gwael yng nghyfarfodydd y Cyngor dros y 6 i 8 mis diwethaf, efallai oherwydd bod y cyfarfodydd yn cael eu cynnal yn rhithwir. Fodd bynnag, mae pryder y bydd yr ymddygiad hwnnw'n dychwelyd pan fydd ymarfer arferol yn aildechrau, yn enwedig o gofio bod hynny'n debygol o gyd-daro â'r cylch nesaf o etholiadau. Nodwyd bod cefnogaeth glir gan yr Arglwydd Faer, Arweinwyr Grwpiau ac eraill i sicrhau nad yw ymddygiad annerbyniol yn cael ei oddef.

Trafododd y Pwyllgor wybodaeth bellach a allai fod yn ofynnol ar gyfer yr arolwg nesaf, yn enwedig a yw pobl yn teimlo'n hyderus, yn cael cymorth ac yn ddiogel i gyflwyno adroddiad. Mae'n bwysig bod mecanweithiau ar waith i alluogi rhoi gwybod am unrhyw fath o ddatgeliad. Mae hyfforddi'r hyn sy'n gyfystyr ag ymddygiad annerbyniol hefyd yn bwysig, ynghyd â chydabyddiaeth o'r effaith y mae'r annerbyniol yn ei olygu. Dywedwyd wrth y Pwyllgor nad yw'n hawdd rheoli na threfnu'r math hwnnw o hyfforddiant ar hyn o bryd ar lwyfan rhithwir, ond mae'n bwysig darparu'r math hwnnw o hyfforddiant. Mae rhywfaint o hyfforddiant wedi dod yn orfodol, ond mewn perthynas â mathau eraill o hyfforddiant nid oes cosb wirioneddol am beidio â dilyn hyfforddiant. Rhaid dibynnu ar Chwipiaid ac Arweinwyr y Grŵp yn annog eu grwpiau i wneud hynny.

Dywedwyd wrth y Pwyllgor fod cwrteisi mewn bywyd cyhoeddus yn cael ei hyrwyddo gan CLILC, ei nod yw hyrwyddo safonau ymddygiad da aelodau etholedig a'r cyhoedd.

Trefnir Datblygu Aelodau pellach mewn ymateb i rai meysydd o'r arolwg. Bydd cyfres lawn o arolygon cyn diwedd tymor Aelodau i ganfod a yw'r gwaith a wnaed hyd yma yn cael effaith gadarnhaol. Bydd hynny'n cyd-fynd â'r sesiynau ymgeisio arfaethedig adeg yr etholiad nesaf. Gellid cynnwys canlyniadau'r arolwg yn y Cylchlythyr Safonau ond byddant yn cael eu hadrodd i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd.

PENDERFYNWYD:

1. ystyried y dadansoddiad o'r ymatebion a gafwyd o Arolwg Aelodau 2019-20 sy'n dod o fewn cylch gwaith y Pwyllgor hwn;
2. ystyried camau gweithredu posibl i gefnogi'r ymatebion a gafwyd; ac
3. ystyried a oes angen i'r Pwyllgor ystyried unrhyw feysydd ymhellach fel rhan o'i Raglen Waith ar gyfer 2020/21.

66 : BUDDIANNAU PERSONOL UWCH SWYDDOGION

(Ailddatganodd y Cyfarwyddwr, Llywodraethu a Gwasanaethau Cyfreithiol a'r Swyddog Monitro ei buddiant yn yr eitem hon a gadawodd y cyfarfod).

Mae'r adroddiad yn rhoi gwybodaeth i'r Pwyllgor adolygu trefniadau'r Cyngor mewn perthynas â datgeliadau buddiannau personol Uwch Swyddogion.

Dywedodd yr Aelodau yr hoffent gael rhestr o benderfyniadau lle mae Uwch Swyddogion sydd wedi diarddel eu hunain oherwydd buddiant. Os bydd Aelodau'n datgan buddiant ac yn diarddel eu hunain, mae ar gael ar y wefan gyhoeddus a dylai'r un peth fod yn berthnasol i Uwch Swyddogion sy'n diarddel eu hunain.

PENDERFYNWYD:

1. argymhell bod y wybodaeth yn Ffurflen Datganiad Buddiannau Personol yr Uwch Swyddogion, ac eithrio gwybodaeth sy'n ymwneud â statws aelodaeth Undebau Llafur a chyfeiriad cartref y swyddog, yn cael ei chyflwyno i'r Pwyllgor i'w hadolygu'n flynyddol fel adroddiad eithriedig; a

2. nodi y gall y Swyddog Monitro gytuno ar fân ddiwygiadau i'r Polisi, ond bydd angen ymgynghori â staff ac Undebau Llafur ar unrhyw ddiwygiadau sylweddol, a'u cymeradwyo gan y Cabinet.

67 : ADRODDIADAU CHWYTHU'R CHWIBAN 2018 / 2019

Mae'r Pwyllgor, yn unol â'i gylch gorchwyl, yn gyfrifol am oruchwylio a monitro Polisi a gweithdrefnau Chwythu'r Chwiban y Cyngor ac ystyried materion moesegol sy'n codi.

Hysbyswyd y Pwyllgor am 7 adroddiad chwythu'r chwiban a hysbyswyd i'r Swyddog Monitro yn unol â'r polisi yn ystod 2018/19. Ystyriodd y Pwyllgor y pryderon a godwyd a'r canlyniadau ym mhob achos.

Nododd y Pwyllgor hefyd fod adolygiad o'r Polisi Chwythu'r Chwiban yn cael ei drefnu ac y byddai'n cael ei gynnwys yn y Cynllun Gwaith ar gyfer 2020/21.

PENDERFYNWYD:

- Nodi cynnwys yr adroddiad.

68 : CWYNION COD YMDDYGIAD - CHWARTERI 3 A 4 O 2019/2020 A CHWARTER 1 2020/21

Cafodd y Pwyllgor y wybodaeth ddiweddaraf am gwynion a wnaed yn ystod Chwarteri 3 a 4 o 2019-20 a Chwarter 1 2020-21 yn erbyn Aelodau o Gyngor Caerdydd neu unrhyw un o Gynghorau Cymunedol Caerdydd, gan honni torri Cod Ymddygiad yr Aelodau. Nododd y Pwyllgor fod 4 cwyn wedi'u gwneud yn ystod y cyfnod hwnnw.

PENDERFYNWYD:

- Nodi cynnwys yr adroddiad.

69 : PANEL DYFARNU CYMRU - CANLLAWIAU'R LLYWYDDIAETH

Roedd yr adroddiad yn rhoi cyfle i'r Pwyllgor ystyried Canllawiau'r Llywyddiaeth a gafodd eu diweddarau a'u cyhoeddi gan Lywydd Panel Dyfarnu Cymru.

PENDERFYNWYD:

- Nodi cynnwys yr adroddiad.

70 : ARSYLWI CYFARFODYDD

Derbyniodd y Pwyllgor adroddiad yn rhoi adborth a ddarparwyd yn dilyn sylwadau cyfarfod y Cyngor ar 30 Ionawr 2020.

Croesawyd y sylwadau cadarnhaol a rhoddwyd adborth i'r Arglwydd Faer.

Pwyllgor Safonau a Moeseg
Dydd Mercher, 30 Medi 2020

Dywedodd y Cadeirydd ei fod hefyd wedi mynychu cyfarfod o'r Cyngor ym mis Chwefror 2020 a bod ei sylw yn cefnogi'r sylwadau a wnaed mewn perthynas â'r cyfarfod ar 30 Ionawr, fodd bynnag, mynegodd bryder am y lefelau sŵn yn y Siambr pan oedd pleidleisio'n digwydd. Darperir adborth er bod cyfarfodydd yn cael eu cynnal dros MS Teams ar hyn o bryd.

PENDERFYNWYD:

- Nodi cynnwys yr adroddiad.

71 : BLAENGYNLLUN GWAITH 2020 - 2021

Derbyniwyd y Pwyllgor y Rhaglen Waith ar gyfer 2020-21. Cafodd Aelodau eu gwahodd i wneud sylwadau ac awgrymiadau ar y Cynllun Gwaith.

PENDERFYNWYD:

Nodi Cynllun Gwaith 2020-2021.

72 : EITEMAU BRYD (OS OES RHAI)

Ni chodwyd unrhyw eitemau bryd yn y cyfarfod.

73 : DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF - I'W GADARNHAU.

Mae cyfarfod nesaf y Pwyllgor Safonau a Moeseg ar ddydd Mercher 9 Rhagfyr 2020 am 5.00 pm dros MS Teams.

Daeth y cyfarfod I ben am 7.00 pm